

Jak chronić dane

Klienci banków, ubezpieczycieli, a także osoby inwestujące w fundusze dziwią się czasem, że ich dane osobowe swobodnie wędrują z jednej firmy do drugiej. O to, które z tych praktyk są dozwolone, a które nielegalne zapytaliśmy u źródła. Gościem „Gazety Bankowej” w Wirtualnej Polsce był Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Michał Serzycki. Czat odbył się 11 września br.

Mam pytanie o to, czy zostało złamane prawo ochrony moich danych przez linie lotnicze - otóż mój pracodawca podając moje dane - imię i nazwisko, uzyskał od linii lotniczych mejla z dokładnym rozkładem mojej prywatnej podróży, w czasie wolnym od pracy.

Pracodawca nie powinien się interesować, w jaki sposób spędza prywatny czas jego pracownik. Ta sytuacja wskazuje na możliwość naruszenia prawa zarówno przez pracodawcę, jak i linie lotnicze, które informacje udostępniły. Pracodawca nie może wkraczać w sferę życia prywatnego swoich pracowników, także w momencie pełnienia przez nich obowiązków służbowych. W pogoni za karierą nie dajmy się zwariować. Mamy prawo do prywatności. Można przysłać skargę, a wówczas na pewno sprawą się zajmiemy.

To ja bym zadał pytanie szerzej - czy pracodawca, który ma pracowników i zleca całość zadań firmie księgowo-kadrowej ma obowiązek tworzenia polityki podpisywania z biurem umowy powierzenia i prowadzenia nadzoru nad procesem przetwarzania danych kadrowych?

Pracodawca, który zleca przetwarzanie danych firmie księgowo-kadrowej, ma obowiązek stworzenia takich procedur, które zagwarantują bezpieczeństwo przetwarzanym danym. Powinien zawrzeć umowę powierzenia, w której jasno będzie określony cel i zakres powierzonych danych. Powinien także upoważnić osoby, które biorą udział w przetwarzaniu danych, do tych czynności. Ważne jest to, że odpowiedzialność za dane osobowe przetwarzane w ramach tej umowy spoczywa solidarnie na pracodawcy oraz firmie, której zlecił przetwarzanie danych.

Bank przysłał mi kartę kredytową, pomimo iż w umowie z bankiem (raty 0%) zaznaczyłem, że nie chcę karty ani nie chcę, aby przetwarzał moje dane w celach marketingowych. Czy bank naruszył moje prawa? Jeżeli tak, to czy mogę żądać od banku odszkodowania?

Trudno dokonać oceny tej sytuacji bez wglądu w dokumenty podpisane z bankiem. Dlatego też najlepszym rozwiązaniem będzie przesłanie do mnie skargi wraz z załączonymi dokumentami.

Proszę o komentarz dotyczący opinii na temat danych osobowych w „Naszej klasie”. Jest to opinia cofająca nakaz usunięcia podpisu pod zdjęciem z podstawówki. Najpierw wydał pan decyzję, że imię, nazwisko i zdjęcie z młodości oraz rocznik i szkoła to dane osobowe, potem, we wrześniu cofnął ją pan.

Ponowna analiza tej sprawy, którą przeprowadziłem po długim zastanowieniu się doprowadziła do ustalenia następujących okoliczności. Po pierwsze: zdjęcie sprzed kilku-

nastu czy kilkudziesięciu lat rzadko kiedy może prowadzić do zidentyfikowania takiej osoby w chwili obecnej bez „nadmiernych kosztów, czasu lub działań”, o których mowa w Ustawie o ochronie danych osobowych. Nawet podpis, o którym mowa, pod zdjęciem jest wynikiem dyskusji internautów a nie osoby zamieszczającej zdjęcie. Żyjemy w państwie demokratycznym, w którym każdy ma swobodę wypowiedzi. Czy chcecie, żebym zablokował wszystkie serwisy społecznościowe? Bo taki byłby efekt przyjęcia, iż umieszczenie tego typu informacji jest nielegalne. Po drugie: jeśli ktoś uważa, że zamieszczone na forum interneto-

wym zdjęcia lub komentarze naruszają jego dobre imię, dyskryminują go w opinii publicznej, zawsze może wystąpić do sądu o ochronę swoich dóbr osobistych. A może wystarczyłoby poprosić kolegów z dawnych lat, aby nie zamieszczali pewnych informacji czy też zdjęć, jeśli to nam nie odpowiada.

Czy operatorzy sieci komórkowych i banki przy zawieraniu umów z nimi mają prawo kserować dokumenty takie jak dowód osobisty, prawo jazdy oraz czy w dostarczanych upoważnieniach do załatwiania spraw wystarczy podać serię i numer dowodu osobistego, czy też trzeba podawać adres zamieszkania datę urodzenia, imiona rodziców?

Kopiowanie jest tylko czynnością techniczną. Najistotniejszy jest zakres informacji zbieranych przy okazji kserowania dokumentów. Prawo banków do kopiowania dokumentów tożsamości wynika wprost z prawa bankowego. Ważne jest jednak, aby pozyskiwano dane z dokumentu tożsamości, a takim nie jest prawo jazdy tylko dowód osobisty czy paszport. Pozyskiwane informacje mają być adekwatne i proporcjonalne do potrzeb zawieranej umowy. A ja proponuję, abyśmy przy pozyskiwaniu wszelkich informacji nas dotyczących zawsze pytali się o podstawy prawne takich działań. Mamy prawo do kontroli, w jaki sposób informacje o nas są pozyskiwane i wykorzystywane.

Czy ochronie może podlegać lista mejlingowa utworzona przez administratora strony internetowej do rozsyłania newslettera? Dodam, iż do jej utworzenia niezbędne jest podanie adresu mejlowego, imienia i nazwiska.

Adres mejlowy może stanowić dane osobowe, a jeśli tak, to posiadacz zbioru takich danych jest zobowiązany do zachowania zasad ochrony danych osobowych.

Banki i inne instytucje finansowe przesyłają wyciągi listami zwykłymi. Czy nie uważa pan, że jest to dziura w polityce bezpieczeństwa? Poczta Polska często zawodzi i rozsiewa listy z tymi danymi wszędzie (sam dostałem wyciąg innego człowieka, z innego miasta). Czy nie są odpowiedzialne za zabezpieczenie danych i zabezpieczenie dostarczenia przesyłki?

Zajmowałem się tą sprawą, jednakże sądy administracyjne przesądziły, że nie ma podstaw prawnych do nakazania podmiotom z sektora prywatnego przesyłania informacji listem poleconym, a nie zwykłym. Uważam, że w trosce o nasze dane osobowe należałoby wykorzystywać wszystkie instrumenty ochrony danych, także w formie listów poleconych. Beztroska przy przesyłaniu korespondencji doprowadziła w Anglii do ogromnego wycieku danych osobowych.

Znalazłem ostatnio pełne moje dane w internecie. Znajdują się one na dostępnym serwerze jednej z firm finansowych. Napisałem do nich e-maila z prośbą o usunięcie, ale bez rezultatów. Co mogę w takiej sytuacji zrobić?

Może się pan do mnie zwrócić ze skargą. Pewnie mnie będzie łatwiej wyjaśnić tę sytuację.

Ile policja może podać danych osobowych i informacji o mnie osobie, która złożyła zawiadomienie?

Pytanie jest zbyt ogólnie sformułowane. Jeśli jest prowadzone przez policję jakieś postępowanie, to są przepisy odrębne regulujące tę kwestię.

Chciałem zapytać, na jakiej podstawie moje dane osobowe mogą zostać przekazane firmie windykacyjnej?

Zmagaliśmy się przez wiele lat z tym problemem, ale ostatecznie sądy administracyjne uznały, że sprzedaż wierzytelności jest prawnie usprawiedliwionym celem administratora danych. Poza tym w grę może wchodzić powierzenie przetwarzania danych w celach windykacyjnych. Również kodeks cywilny może być podstawą takiego działania w oparciu o zasadę pełnomocnictwa. Będzie to uzasadnione w świetle Ustawy o ochronie danych osobowych.

Różni funkcjonariusze, np. policjanci drogowi, strażnicy graniczni w trakcie prowadzonej kontroli często zadają pytania: gdzie pan pracuje, ile pan zarabia, po co jedzie pan tam, gdzie jedzie itp., czy mają do tego prawo, a jeżeli nie to czy mogą takie informacje wykorzystywać?

Są przepisy odrębne, które w sposób kompleksowy regulują jakie informacje te podmioty mogą wykorzystać. Zawsze jednak mamy prawo zapytać na jakiej podstawie ktoś żąda od nas tak dużo informacji.

Jaka jest przyszłość obecnej nowelizacji ustawy? I jaka jest szansa dookreślenia pojęcia „danych osobowych” i przystosowania ustawy do ery internetu w przyszłej noweli?

O tym zadecyduje Sejm, natomiast internet to jest przyszłość ochrony danych osobowych, ziemia niezbadana, nie ma jasnych przepisów chroniących nas i naszą prywatność w świecie wirtualnym. Mam świadomość wagi problemu i faktu, że będę musiał zmierzyć się z wyzwaniem, jakim są nowoczesne technologie, m.in. internet. A obecnie proponuję wiele zdrowego rozsądku i ostrożności przy ujawnianiu dotyczących nas informacji i danych osobowych. Na co dzień powinniśmy świadomie podejmować decyzje, bo korzystając z internetu, po części wyzbywamy się prawa do swojej prywatności. Powinniśmy zawsze pamiętać, że internet jest całością i jeżeli na różnych forach zostawiamy różne informacje na swój temat to nic nie stoi na przeszkodzie, aby je zebrać i wykorzystać wbrew pierwotnemu celowi, w jakim zostały umieszczone. Żyjemy w czasach, gdzie nie surowce naturalne, a szybki dostęp do informacji ma największą wartość.

Jakie są legalne i oficjalne źródła uzyskiwania danych osobowych?

To przepisy prawa często przesądzają o legalności pozyskiwania danych i ich wykorzystywania. Często również wyrażona przez nas zgoda może legitymizować takie działania. Dlatego też proszę: czytamy dokumenty i zwracajmy uwagę, co podpisujemy.

Jakie rzetelne źródła wiedzy poleca pan inspektor, jeśli chcielibyśmy szczegółowo zapoznać się z przepisami o ochronie danych osobowych?

Polecam stronę internetową biura (www.giodo.gov.pl) będącą niemalże odzwierciedleniem naszej pracy; odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, treść konkretnych rozstrzygnięć czy kierowane sygnalizacje do podmiotów o nieprawidłowościach w stosowaniu ustawy, to tylko przykłady jej zawartości. Ponadto, na stronie internetowej zostanie wkrótce uruchomiona platforma e-learningowa: eduGİODO. Jest to portal informacyjno-edukacyjny przybliżający wiedzę o ochronie danych osobowych.

Będę wdzięczny za komentarze dotyczące zarówno nowego projektu jak i jakości użytkowej naszego serwisu. ●

Opracowała Dorota Bogucka